

جمهوری اسلامی ایران

ریاست جمهوری
سازمان حفاظت محیط زیست

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

تاریخ: ۵ شهریور ۱۴۰۰
شماره: ۳۱۹۹۳
پوست: دلهرد

بسمه تعالی

جناب آقای مهندس اوجی؛ وزیر محترم نفت
جناب آقای مهندس محرابیان؛ وزیر محترم نیرو
جناب آقای دکتر امیرعبدالهیان؛ وزیر محترم امور خارجه
جناب آقای دکتر وحیدی؛ وزیر محترم کشور
جناب آقای دکتر فاطمی امین؛ وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت
جناب آقای دکتر ساداتی نژاد؛ وزیر محترم جهاد کشاورزی
جناب آقای مهندس قاسمی؛ وزیر محترم راه و شهرسازی
جناب آقای دکتر خاندوزی؛ وزیر محترم امور اقتصاد و دارایی
امیر سرتیپ قرایی آشتیانی؛ وزیر محترم دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
جناب آقای دکتر زلفی گل؛ وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری
جناب آقای دکتر عین الهی؛ وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
جناب آقای دکتر زارع پور؛ وزیر محترم ارتباطات و فناوری اطلاعات
جناب آقای دکتر ستاری؛ معاون محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری
جناب آقای دکتر دهقان؛ معاون محترم حقوقی ریاست جمهوری
جناب آقای دکتر میرکاظمی؛ معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور
جناب آقای مهندس اسلامی؛ معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی
جناب آقای دکتر اسلام پناه؛ رئیس محترم سازمان ملی استاندارد
موضوع: ابلاغ دستورالعمل محاسبه انتشار گازهای گلخانه‌ای

با سلام و دعای خیر؛

با عنایت به اینکه، بر اساس تصویب نامه هیئت محترم وزیران درخصوص آیین نامه اجرایی کنوانسیون تغییر آب و هوا و پروتکل‌های الحاقی؛ به شماره ۲/۱۷۸۴۵/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۰۷، و همچنین اصلاحیه به شماره ۸۷/۱۵۱/ت/۴۸۱۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۰۵؛ علاوه بر تفویض مسئولیت کارگروه ملی تغییر آب و هوا به سازمان حفاظت محیط زیست، دریافت و تلفیق گزارش‌های میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای مرتبط با حوزه مسئولیت هر دستگاه و ارائه آن به هیئت محترم دولت، نیز بر عهده این سازمان می‌باشد. از این رو، این سازمان در راستای ایجاد وحدت رویه، افزایش هماهنگی، تسهیل و یکپارچه‌سازی فرایند محاسبه میزان انتشار و تهیه و ارسال گزارشات، مطابق با مسوولیت قانونی خود، اقدام به تهیه دستورالعمل ملی محاسبه موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای در بخش‌های مختلف کشور نموده است. لازم به ذکر است، روند تهیه این دستورالعمل، در نشست‌های

جمهوری اسلامی ایران

ریاست جمهوری
سازمان حفاظت محیط زیست

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان

تاریخ: ۵ شهریور ۱۴۰۰
شماره: ۳۱۹۹۳
پوست: طرح

تخصصی مطرح گردیده و مورد بررسی قرار گرفته است، ضمن آنکه مطابق، ماده ۵ آیین نامه فوق الذکر، دستورالعمل هیئت بین الدول تغییر آب و هوا (IPCC) که در تهیه گزارش های ملی اول تا سوم مورد استفاده قرار گرفته است، به عنوان مبنا واقع شده و بر طبق ساختار سازمانی قابل اجرا و نیز سطوح دسترسی به ضرایب انتشار، تا حد امکان بومی سازی شده است.

لذا ضمن ابلاغ "دستورالعمل اجرایی محاسبه موجودی انتشار گازهای گلخانه ای و تدوین گزارش کشوری" (طبق تصویر پیوست)، خاطر نشان می سازد، از این پس دستورالعمل مذکور به عنوان مبنای محاسبات و گزارش های ارائه شونده به این سازمان برای تهیه گزارشات کشوری مورد استفاده واقع خواهد شد. خواهشمند است دستور فرمائید، مراتب به کلیه واحدهای تابعه ذیربط، ارسال و ابلاغ شود.

من ا... التوفیق
علی سلاجقه

دبیرخانه مرکزی ریاست جمهوری

شماره: ۱۱۹۹۸۶

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۰/۰۶

ساعت: ۰۸:۰۹

رونوشت:

جناب آقای دکتر مخبر، معاون اول محترم رئیس جمهور، برای استحضار

دستورالعمل اجرایی محاسبه موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای و تدوین گزارش کشوری
وزارت نفت، وزارت نیرو، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت
صنعت، معدن و تجارت، سازمان برنامه و بودجه کشور

با عنایت به ابلاغ سیاست‌های کلی محیط زیست مبنی بر مدیریت تغییرات اقلیم، گسترش اقتصاد سبز و کم‌کربن و با توجه به لزوم پایش آسیب‌پذیری، ایجاد تاب‌آوری و تقویت ظرفیت سازگاری در قبال تغییر اقلیم، دستورالعمل اجرایی "محاسبه موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای و تدوین گزارش کشوری" به شرح زیر تدوین و جهت اجرا به دستگاه‌های اجرایی کشور اعلام می‌شود.

۱- هدف

هدف از این دستورالعمل، محاسبه موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای در قلمرو جمهوری اسلامی ایران به تفکیک بخش‌های مختلف و تدوین گزارش کشوری در بازه زمانی مشخص و بر اساس موازین اشاره شده در راهنمای ملی موجودی انتشار می‌باشد.

۲- تعاریف

الف) راهنمای IPCC 2006: راهنمایی است که توسط IPCC در سال ۲۰۰۶ به منظور تدوین موجودی انتشار ملی تهیه شده و تاکنون مورد استفاده کشورهای عضو کنوانسیون تغییر آب و هوای سازمان ملل متحد قرار گرفته است.

ب) موجودی انتشار: سیاهه‌ای از برآوردهای انتشار و حذف گازهای گلخانه‌ای به تفکیک بخش‌های مختلف در کل کشور برای یک دوره زمانی مشخص (یک سال) است که در این دستورالعمل با عنوان موجودی انتشار به آن ارجاع داده می‌شود.

تبصره ۱: موجودی انتشار برای سال تقویمی (شمسی) تدوین می‌شود. در مواردی که اطلاعات لازم در دسترس نباشد، از روشهای محاسباتی مناسب مانند میان‌یابی، درون‌یابی و برون‌یابی اطلاعات دیگر سالها استفاده می‌شود.

تبصره ۲: موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای (شامل CO_2 , CH_4 , N_2O , HFCs, PFCs, SF_6 و NF_3) برای چهار بخش کلی با عناوین زیر تهیه می‌شود:

- انرژی (Energy)
- فرآیندهای صنعتی و استفاده از محصول (IPPU)
- کشاورزی، جنگلداری و کاربری اراضی (AFOLU)
- پسماند (Waste)

ج) گزارش موجودی انتشار: گزارش موجودی انتشار یک گزارش جامع و مکتوب از نتایج موجودی انتشار به همراه تمامی روش‌شناسی‌ها و داده‌های استفاده شده برای برآورد میزان انتشار و حذف گازهای گلخانه‌ای از منابع مختلف در سطح کشور می‌باشد که بخشهای مختلف آن توسط دستگاه‌های اجرایی (به عنوان گزارش‌دهنده) تهیه شده و توسط سازمان حفاظت محیط زیست (به عنوان تجمیع‌کننده) تکمیل و بازبینی شده و در قالب مشخصی (بر اساس راهنمای ملی موجودی انتشار) یکپارچه‌سازی می‌شود.

تبصره ۱: گزارش موجودی انتشار در سطح کشوری تهیه شده و به کارگروه ملی تغییر اقلیم ارائه می‌شود.
تبصره ۲: گزارش موجودی انتشار به صورت سالانه تهیه می‌شود.

د) راهنمای ملی موجودی انتشار: راهنمایی است که بر اساس IPCC 2006 و شرایط ملی کشور تدوین شده و در این دستورالعمل از آن به عنوان "راهنمای ملی" نام برده می‌شود. این راهنما، تمامی قواعد و الزامات تدوین موجودی انتشار در بخشهای مربوطه را در نظر گرفته و در عین حال به گونه‌ای تدوین شده است که با شرایط و ویژگی‌های خاص آن بخش‌ها در کشور تطابق و سازگاری داشته باشد.

تبصره ۱: راهنمای ملی که این دستورالعمل به آن ارجاع داده، جداول گزارش‌دهی استاندارد شده‌ای را ارائه کرده است.
تبصره ۲: راهنمای ملی شامل هفت فصل است که فصول سوم تا ششم آن راهنمایی‌های لازم در خصوص نحوه محاسبه موجودی انتشار ملی را برای بخشهای چهارگانه فوق‌الذکر ارائه داده است.

¹Industrial Processes and Product Use
²Agriculture, Forestry and Other Land Use

تبصره ۳: بخش آخر هر یک از فصل‌های سوم تا ششم، با عنوان "راهنمای ملی جمع‌آوری موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای"، به طور اختصاصی برای کشور ایران تهیه شده و هدف آن ارائه راهنمایی برای استفاده صحیح و راحت از مطالب راهنمای ملی است.

۵) سامانه جامع موجودی انتشار: کلیه فرآیندهای گردآوری، ثبت، ارسال و دریافت داده‌های مورد نیاز برای تدوین موجودی انتشار از طریق سامانه "سامانه جامع موجودی انتشار" انجام می‌پذیرد. در این سامانه، حوزه عملکردی دستگاه‌های اجرایی مشخص شده و سطوح دسترسی متناسب با حوزه‌های عملکردی فراهم شده است. به منظور سهولت و تسریع فرآیند، کلیه جداول و داده‌های مورد نیاز برای تدوین موجودی انتشار گازهای گلخانه‌ای در این سامانه مشخص و ضرایب انتشار پیش فرض در آن ارائه شده است.

تبصره ۱: سامانه جامع موجودی انتشار در سازمان محیط زیست مستقر بوده و دسترسی به این سامانه برای کلیه دستگاه‌ها مقدور می‌باشد.

تبصره ۲: کلیه دستگاه‌ها بر اساس جدول شماره (۱) موظف به بارگذاری اطلاعات در سامانه جامع موجودی انتشار هستند.

۳- فرآیند تدوین موجودی انتشار

این فرآیند شامل مراحل زیر است:

- ۱- آغاز فرآیند با تعیین سال موجودی انتشار مد نظر و فراهم کردن دسترسی به سامانه برای دستگاه‌های اجرایی (توسط سازمان حفاظت محیط زیست).
- ۲- گردآوری آمار و اطلاعات مورد نیاز و ثبت آنها در بخشهایی از سامانه که دسترسی داده شده است (توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی ذیربط بر اساس جدول شماره ۱).
- ۳- محاسبه موجودی انتشار بخش‌های مختلف (توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی ذیربط بر اساس جدول شماره ۱).
- ۴- حصول اطمینان از وحدت رویه و کنترل کیفیت و صحت داده‌های ثبت شده در سامانه (توسط سازمان حفاظت محیط زیست).
- ۵- ارسال گزارش تفصیلی شامل فرضیات، روش‌شناسی‌های استفاده شده و برآورد عدم قطعیت به سازمان حفاظت محیط زیست (توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی جدول شماره ۱).
- ۶- تدوین موجودی انتشار براساس تلفیق نتایج تمامی بخشها و گزارش‌های دریافتی (توسط سازمان حفاظت محیط زیست).

تبصره ۱: موارد احتمالی دوبارشماری، از قلم افتادن و تکمیل اطلاعات لازم در مرحله گردآوری آمار و اطلاعات باید مطابق با راهنمای ملی بررسی شده و اقدامات لازم اتخاذ شوند. با توجه به لزوم هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی در این راستا، دستگاه‌های اجرایی مسئول و همکار در هر بخش به شرح بند ۴ معرفی شده است.

۴- مسئولیت دستگاه‌های اجرایی به تفکیک بخشهای موجودی انتشار

دستگاه‌های اجرایی مسئولیت تکمیل بخشهای مختلف موجودی انتشار را بر اساس تقسیم‌بندی جداول زیر بر عهده دارند.

جدول شماره ۱- دستگاه‌های مسئول و همکار به تفکیک بخش‌های مختلف

عنوان بخش	راهنمای تدوین	دستگاه مسئول	دستگاه‌های همکار
انرژی (Energy)	فصل سوم راهنمای ملی	وزارت نفت	وزارت نیرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی
فرآیندهای صنعتی و استفاده از محصول (IPPU)	فصل چهارم راهنمای ملی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت نفت، وزارت نیرو
کشاورزی، جنگلداری و کاربری اراضی (AFOLU)	فصل پنجم راهنمای ملی	وزارت جهاد کشاورزی	سازمان حفاظت محیط زیست
پسماند (Waste)	فصل ششم راهنمای ملی	وزارت کشور	وزارت نفت، وزارت نیرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت

جدول شماره ۲- بخش‌های مختلف موجودی انتشار به تفکیک دستگاه‌های اجرایی

دستگاه	بخش انرژی	بخش IPPU	بخش AFOLU	بخش پسماند
وزارت نفت	مسئول	همکار		همکار
وزارت صنعت، معدن و تجارت	همکار	مسئول		همکار
وزارت جهاد کشاورزی	همکار		مسئول	
وزارت کشور				مسئول
وزارت نیرو	همکار	همکار		همکار
وزارت راه و شهرسازی	همکار			
سازمان حفاظت محیط زیست			همکار	

تبصره ۱: طبق جداول فوق، "دستگاه مسئول" مسئولیت محاسبه و گزارش‌دهی موجودی انتشار بخشهای مربوطه را بر عهده داشته و در صورت نیاز از همکاری "دستگاه همکار" و یا سایر نهادهای ملی و اجرایی کشور برای دریافت آمار و اطلاعات مورد نیاز استفاده خواهد کرد.